

بسمه تعالی
مجلس شورای اسلامی
دورماول - سال دوم
۱۳۶۱-۱۳۶۲

شماره ترتیب چاپ ۸۸۷

شماره ۱۳۷۶۲

تاریخ ۱۳۶۱/۲/۲۱

حجت الاسلام آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه راجع به قصاص از مواد ۲۰۰ الی ۲۲۸ که بنا به پیشنهاد شماره ۱۵/۳۶۶ مورخ ۱۳۶۱/۲/۹ وزارت دادگستری در جلسه مورخ ۱۳۶۱/۲/۱۵ هیات وزیران به تصویب رسیده است به پیوست تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد .

نخست وزیر

میر حسین موسوی

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

لایحه راجع به قصاص از مواد ۲۰۰ الی ۲۲۸

ماده ۲۰۰ - هر فرد یا گروهی که با آماده کردن ، و یا دست بردن به سلاح موجب هراس و سلب آزادی و امنیت مردم شود یا در صدد ایجاد رعب و وحشت یا کشتار مردم باشد ، محارب است .

تبصره ۱ - میان سلاح سرد (مانند کارد و چاقو و ...) و سلاح گرم فرقی نیست .

تبصره ۲ - کسیکه بروی مردم سلاح بکشد ولی در اثر ناتوانی موجب هراس هیچ فردی نشود ، محارب نیست .

تبصره ۳ - کسیکه سلاح خود را به سوی یک یا چند نفر مخصوصی بکشد و جنبه عمومی نداشته باشد ، محارب نیست .

تبصره ۴ - هر فرد یا گروهی که برای مبارزه با محاربان و از بین بردن فساد در زمین

دست به اسلحه برند محارب نیستند .

ماده ۲۰۱ - سارق مسلح و راهزن بیابان هرگاه با اسلحه امنیت مردم و جاده را بهم زند و رعب و وحشت ایجاد کنند ، محاربند .

ماده ۲۰۲ - کسی که دیده بان چنین سارق یا راهزن باشد تا او را از آمدن کاروان یا نیروی انتظامی و امنیتی آگاه کند و همچنین کسی که مسئول جمع آوری و نگهداری اموالی است که آنها بدست می آورند ، محارب نیست .

ماده ۲۰۳ - هر سازمانی که در برابر حکومت اسلامی اعلان جنگ مسلحانه کند ، تمام افراد و هوادارانی که موضع سازمان را می دانند و بنحوی در پیشتبرد اهداف سازمان فعالیت و تلاش دارند محاربند اگرچه در شاخه نظامی شرکت نداشته باشند .

تبصره - جبهه متحدی که از سازمانها و اشخاص مختلف تشکیل شود ، در حکم یک سازمان است .

ماده ۲۰۴ - هر فرد یا گروهی که با توجه و آگاهی دست به عملی زند که سلامت نظام جامعه اسلامی را در قسمتی از زمین به خطر اندازد ، "مفسد فی الارض" است .

ماده ۲۰۵ - هر فرد یا گروه که طرح براندازی حکومت اسلامی را بریزد تا بدست خود یا دیگران به مرحله اجرا درآید "محارب" و "مفسد فی الارض" است .

ماده ۲۰۶ - هرکس در طرح براندازی حکومت اسلامی خود رانامزدی یکی از پستهای حساس حکومت کودتا نماید ، و نامزدی او در تحقق کودتا بنحوی موثر باشد "محارب" و "مفسد فی الارض" است .

(۲ - راههای ثبوت محاربه و افساد فی الارض)

ماده ۲۰۷ - محاربه و افساد فی الارض از راههای زیر ثابت میشود .

الف - اقرار - محاربه و افساد فی الارض با یکبار اقرار ثابت میشود . بشرط آنکه اقرار کننده بالغ و عاقل و اقرار او با قصد و اختیار باشد .

ب - شهادت - محاربه و افساد فی الارض با شهادت دو مرد عادل ثابت میشود نه با شهادت غیر اینها .

ج - علم - محاربه و افساد فی الارض با قرائنی که موجب علم قطعی قاضی گردد ، ثابت می شود .

تبصره ۱ - گواهی مردمی که مورد تهاجم محاربان قرار گرفته اند بفتح همدیگر از راه شهادت پذیرفته نیست .

تبصره ۲ - هرگاه بعضی از افراد بکه مورد تهاجم محاربان قرار گرفتند نسبت به دیگران چنین گواهی دهند که محاربان به همه تهاجم نمودند ولی بما آسیبی نرساندند و به دیگران آسیب وارد کردند ، شهادت آنها نسبت به دیگران مقبول است .
تبصره ۳ - شهادت اشخاصی که مورد تهاجم قرار گرفته‌اند در صورتی که به منظور اثبات محارب بودن مهاجمین باشد و جنبه شکایت شخصی نداشته باشد ، پذیرفته است .
(۳ - حد محاربه و افساد فی الارض)

ماده ۲۰۸ - حد محاربه و افساد فی الارض یکی از چهار چیز است .
۱ - کشتن ۲ - بدار آویختن ۳ - دست راست و پای چپ را بریدن . ۴ - تبعید کردن و انتخاب هریک از این امور چهارگانه به اختیار قاضی است . ولی در صورتی که اجراء بعضی از مجازاتها دارای مفسدهای باشد ، نمی تواند آن را انتخاب نماید .
ماده ۲۰۹ - حد محاربه و افساد فی الارض یکی از چهار چیز مذکور در ماده قبل است ، خواه کسی را کشته یا مجروح کرده یا مال او را گرفته باشد ، و خواه هیچیک از این کارها را انجام نداده باشد .

ماده ۲۱۰ - حد محاربه و افساد فی الارض با عفو صاحب حق ساقط نمی شود .
ماده ۲۱۱ - مفسد و محارب بیکه تبعید می شود باید تحت مراقبت قرار گیرد تا هیچکس با او به هیچ نحو تماس برقرار نسازد .

ماده ۲۱۲ - مدت تبعید در هر حال کمتر از یکسال نیست اگرچه بعد از دستگیری توبه نماید و در صورتیکه توبه ننماید همچنان در تبعید باقی خواهد ماند .
ماده ۲۱۳ - محارب و مفسد فی الارض نمی تواند مدت تبعید خود را در کشورهای غیر اسلامی بسر برد .

ماده ۲۱۴ - مفسد و محارب زنده بدار آویخته می شود و دار آویختن نباید بگونه‌ای باشد که نحوه بستن موجب مرگ او گردد .

ماده ۲۱۵ - محارب و مفسد فی الارضی که بدار آویخته می شود نباید بیش از سه روز بر دار بماند .

ماده ۲۱۶ - محارب و مفسد فی الارض هرگاه قبل از سه روز مزد می توان او را پس از مرگ از دار پائین آورد .

ماده ۲۱۷ - مفسد و محارب را بعد از گذشتن سه روز باید از دار پائین آورد و اگر هنوز زنده باشد نمی توان او را کشت .

ماده ۲۱۸ - بریدن دست راست و پای چپ مفسد و محارب بهمان گونه‌ای است که در " حد سرقت " عمل می‌شود .

ماده ۲۱۹ - هرگاه محارب کسی را در حال محاربه کشته باشد و اولیاء دم به دادگاه مراجعه نمایند و خواهان قصاص او باشند قاضی باید با اجتماع شرایط حکم به قصاص نماید .
ماده ۲۲۰ - اگر در هنگام محاربه جرحی که موجب قصاص است بر کسی وارد آورد شخص مجنی علیه با حکم دادگاه می‌تواند اوراق قصاص نماید .

ماده ۲۲۱ - هرگاه محارب و مفسد فی الارض قبل از دستگیری توبه کند حد ساقط می‌شود و اگر بعد از دستگیری توبه کند حد ساقط نمی‌شود .

حد سرقت

(۱ - تعریف)

ماده ۲۲۲ - سرقت عبارتست از اینکه انسان مال دیگری را بطور پنهانی بریاید .

ماده ۲۲۳ - سرقت در صورتی موجب حد می‌شود که سارق دارای شرایط زیر باشد .

۱ - بحد بلوغ شرعی رسیده باشد .

۲ - در حال سرقت ، عاقل باشد .

۳ - از روی تهدید و ادا به سرقت نشده باشد .

۴ - از روی اضطرار و ناچارگی دست به سرقت نزده باشد .

۵ - پدر صاحب مال نباشد .

۶ - بدانند و ملتفت باشد که مال غیر است (م ۳ - ص ۴۸۳)

۷ - بدانند و ملتفت باشد که برداشتنش حرام است (م ۲ - ص ۴۸۳)

۸ - بعنوان دزدی مال را بر ندارد .

۹ - صاحب مال ، مال را از او نیز مخفی کرده باشد (م ۷ - ص ۴۸۴)

۱۰ - سارق به تنهایی یا بکمک دیگری هتک حرز کند مثلا قفل و یا در محلی را که مال

در آنجا مخفی است بشکند و یا دیوار را سوراخ کند (الخامس - ص ۴۸۲)

تبعصره - حرز عبارتست از محلی که مال در آن بمنظور دور بودن از انظار و دستبرد نگهداری می‌شود .

۱۱ - خود سارق به تنهایی و یا با شرکت دیگری مال را از حرز بیرون آورد (السادس

تبصره ۱- بهرین آوردن مال از حرز توسط دیوانه و یا طفل غیر ممیز در حکم مباشرت است .

تبصره ۲- هرگاه سارق قبل از بهرین آوردن مال از حرز دستگیر شود حد بر او جاری نمی شود .

تبصره ۳- هرگاه پس از سرقت مال راتحت پد مالک فرار دهد این سرقت موجب حد نمی شود .

ماده ۲۲۴- سرقت در صورتی موجب حد می شود که مال مسروق دارای خصوصیات زیر باشد .

۱- در حرز متناسب با این مال نگهداری شود (م ۷- ص ۲۸۵)

۲- حداقل $\frac{4}{5}$ نخود طلای سکه داری باشد که به صورت پول با آن معامله می شود یا ارزش آن به این مقدار برسد (م ۱- ص ۴۸۴)

تبصره ۱- مقدار مذکور باید در یک سرقت باشد .

تبصره ۲- میزان در ارزش ، قیمت زمان سرقت است (م ۱۶- ص ۴۹۱)

تبصره ۳- هرگاه دو یا چند نفر در سرقت مال شریک باشند باید سهم هر یک از آنان به مقدار فوق برسد (م ۱- ص ۴۹۰)

تبصره ۴- هرگاه سند یا چاک و اوراق بهادار دیگر را سرقت کند که خود آن در بازار ارزش ندارد ولی باعث ضرر مالی به صاحب آن می شود موجب حد نیست .

۳- حرز و محل نگهداری مال ، از سارق غصب نشده باشد (م ۱۴- ص ۴۸۷)

۴- از اموال دولتی و وقف و مانند آن که مالک شخصی ندارد نباشد (م ۱۵- ص ۴۸۷ و م ۴- ص ۴۸۳)

ماده ۲۲۵- سرقت در صورتی باعث حد می شود که با خصوصیات زیر انجام شود .

۱- به صورت مخفیانه انجام گیرد (الثامن - ص ۴۸۳)

۲- در سال قحطی نباشد (م ۱۲- ص ۴۸۶)

(۲- راههای ثبوت سرقت)

ماده ۲۲۶- سرقت به یکی از راههای زیر ثابت می شود . (ص ۴۸۸)

۱- شهادت دو مورد عادل .

- ۲- دومرتبه اقرار سارق نزد قاضی ، بشرط آنکه اقرار کننده مکلف و عاقل باشد و اقرار او به واسطه تهدید و یا زدن و شکنجه و مانند آن نباشد .
- ۳- قرائنی که سبب علم صد درصد قاضی گردد .
- تبصره - اگر یک مرتبه نزد قاضی اقرار به سرقت کند باید مال را به صاحبش بدهد اما حدبر او جاری نمیشود .

(۳- شرایط اجراء حد)

- ماده ۲۲۲ - در صورتی حدسرتت جاری می شود که شرایط زیر موجود باشد . (م ۳-)
(۴۹۰ ص)
- ۱- صاحب مال از سارق نزد قاضی شکایت کند .
- ۲- صاحب مال پیش از شکایت او را نبخشیده باشد .
- ۳- صاحب مال پیش از شکایت مال را به او نبخشیده باشد .
- ۴- مال مسروق قبل از ثبوت جرم نزد قاضی ، از راه خرید و مانند آن به ملک سارق در نیاید .

- ۵- قبل از ثبوت جرم از این گناه توبه نکرده باشد (م ۴ - ص ۴۸۸)
- تبصره - توبه بعد از ثبوت جرم موجب سقوط حد و یا جواز عفو نیست (م ۴ - ص ۴۸۸)

(۴- حد سرقت)

- ماده ۲۲۸ - حدسرتت اینست که در مرتبه اول چهار انگشت متصل دست راست سارق از بیخ جدا می شود و انگشت شست و کف دست اوباقی می ماند و در مرتبه دوم پای چپ او از زیر برآمدگی قطع می شود بنحوی که نصف قدم و مقدار کمی از محل مسح وی باقی بماند و در مرتبه سوم محکوم به حبس ابد غیر قابل عفو و خرید می شود و در مرتبه چهارم - گرچه در زندان دزدی کند - حدش اعدام است (م ۱ - ص ۹ - ۴۸۸)
- تبصره ۱- سرقت های متعدد تا هنگامیکه حد جاری نشده حکم یکبار سرقت را دارد .
(م ۲ - ص ۴۸۹)

- تبصره ۲- هرگاه انگشتان دست سارق بریده شد و پس از اجراء این حد ، سرقت

دیگری که قبل از اجراء حد مرتکب شده از اثبات شدهای چشم بریده می شود (م ۲ -
ص ۴۹۰)

وزیر دادگستری

نخست وزیر

تاریخ چاپ ۱۳۶۱/۲/۲۷